БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР НЭГЭДЭГТЫ!

НОЯБРЬ 15 среда 1939 он № 263 (2963) Сэн 10 мунгэ.

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

Марксизм-Ленинизмые шудалхын түлөө, „ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые“ шудалхын түлөө хэдэн миллион хүнүүд оролсоо“ (А. Жданов. ВКП(б)-эйн XVIII съезд дээрэ хэлэһэн үгэһөө)

Идейнэ зэбсэгжэлгын ургалта

Ноябриин 14-эй үдэр хадаа большевигуудай партида ба Соведүүдэй ороной арадуудта мартагдашагүй үдэр, «ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсын» гаралгатай дашарамдуулан, партийна пропагандые эмхидхэн табиха тухай» ВКП(б)-эйн ЦК-гэй тогтоолой гарһанһаа хойшо нэгэ жэлэй ой болоһон үдэр, бидэнэр болбол үнгэрһэн жэлэй торшо соо, партийна организацинуудай идейнэ ургалтын гайхамшаг итогуудые, һургаал болгон харамаар фактнуудые бүридхэн гаргажа байнабди. Үнэхөөрөөшье, партиин гэшүүд ба кандидадуудай үдэрбүриин общественнэ-политическэ ажалябуулгынь хараад үзэхэдэө, манай кадрнууд идейнэ ализаргэ ургааб гэжэ хаража шадаха байнабди.

«ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсын» ба ВКП(б)-эйн ЦК-гэй тогтоолой гарахын урда тээ, манай партийна организацинуудта, илангаяа эхин организацинуудта лекцинүүд ба консультацинуудһаа байтагай, теоретическэ хөөрэлдөөнүүд ба конференцинүүд болодоггүй, мүн манай партиин ба советскэ засагай политикын асуудалнуудые хэлсэлгэ дутамагаар ябуулагдадаг байгаа, гадна, нүхэдэй теоретическэ дискуссинүүдые хэхэеэ зарим коммунистнууд айдаг байгаа. Мүнөө, —лекци, консультаци, теоретическэ хөөрэлдөөнүүд ба теоретическэ конференцинүүд хадаа «ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые» өөһэдөө үзэгшэдтэ туһалаха тон дэлгэрэнхэй, массова форма болоо.

Мүнөө, партийна организациин члenүүд хадаа партиин историе үзэхэдөө учебнигээр хизаарлангүй, эхин-источнигуудта, тодорхойлобол, марксизм-ленинизмын классигуудта хандадаг ушарнууд, өөрынгөө үдэрбүриин хүдэлмэридэ нүхэд Ленинэй ба Сталинай зохёолнуудые хэрэглэдэг ушарнууд—массова үзэгдэл болоо.

Үзэжэ байһан материалнуудаа коллективно зүбшэлгэ хадаа өөһэдынгөө олоһон эрдэмые баяжуулха тон дэлгэрэнги форма болоо. Жэшээлхэдэ, Яруунын аймагай, Молотовой нэрэмжэтэ колхозые абаад үзэе, тэндэ коммунистнууд болбол хоёр үдэшэ соо, нүхэдэй дискусси хэжэ, «Алхам урагшаа, хоёр алхам гэдэргээ» гэжэ Ленинэй зохёол зүбшэн үзэһэн байнад. Коммунистнүүд болбол—Россидо марксистска партиин идеологическа үндэһэ һуурине Ленин ба Сталин яажа байгуулааб, шэнэ типын партиин—большевигүүдэй партиин эмхидхэлэй ба теоретическэ үндэһэ һууринууд яажа байгуулагдааб, Ленин ба Сталин хадаа оппортунистнуудта эсэргүү эрид шанга тэмэсэл соо, марксистска партиин теоретическэ үндэһэ һууринуудые яажа хамагаалааб гэжэ тон һонороор ба тодоор ойлгоһон байна. Манай партиин үндэһэ һуури табигшадай принципиальностинь, тусгаар гайхамшаг байна. Дээрэ заагдаһан дискуссидэ хабаадагшад болбол эдэ принципүүдые, үдэрбүриин практическа хүдэлмэридөө хэрэглэхэ тухай асуудалые хэлсэһэн байна.

«ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые» гансал коммунистнууд бэшэ, мүн партийнабэшэ үргэн массын ба интеллигенциин үзэлгэтэй хамта, марксистско-ленинскэ литературада, илангаяа марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудта эрэлтэ тон ехээр ургаа, «ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсын» учебник хадаа манай республика соо 92 мянган экземпляр тараагдаһан байбашье, энэ книгэдэ эрэлтэ үшөөл тон ехэ байна. «Юу хэхэб?» гэжэ Ленинэй книга 42 мянган экземпляр тараагдаа. Марксистско-ленинскэ периодическэ хэблэлдэ, илангаяа «Большевик», «Пропагандист», «Партийна байгуулалта», «Марксистско-ленинскэ гэгээрэлдэ туһаламжа» гэжэ ба бусад журналнуудта эрэлтэ тон ехэ.

Партиин историе үзэгшэдтэ туһалаха консультациин асуудалнууд хадаа манай партийна организацинуудай хүдэлмэриинь актуальна форма болоо. Үнгэрэгшэ жэлһээ саашадаа, консультацинууд дээрэ ямар-нэгэн ойлгогдохогүй үгэнүүд, терминүүдэй удхашанар тухай асуудалнуудаар хизаарлагдадаг байгаа һаа, мүнөө консультацинууд, лекцинүүд болбол үзэһэн материалайгаа итогые гаргалгаар дүүргэдэг болоо. Энэ хадаа эрэлтын ургаһанине, консультаци ба лекцидэ табигдаһан асуудалнуудые гүнзэгыгөөр ба удхатайгаар ойлгууладаг болоһоние гэршэлэнэ. Хэрбээ урдань партийнабэшэ хүнүүд партийна кабинедтэ хаа-яа ерэдэг байһан һаа, мүнөө ВКП(б)-эйн историе үзэлгэтэй хамта, партийнабэшэ хүнүүд консультацида ба лекцинүүдтэ ходо ерэдэг ба асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ активнаар хабаадалсадаг болоо. Энэ хадаа массова үзэгдэл болобо.

Энээнтэй хамта, „ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые“ өөһэдөө үзэжэ шадахагүй, бага бэлэдхэлтэй коммунистнуудые нэгэдхэһэн, партийна-гэгээрэлэй кружогуудай хүдэлмэриин нилээд һайжаралтые тэмдэглэхэ хэрэгтэй байна. Мүнөө, үзэһэн материалнуудаа конспектироваладаг ба манай партиин историческа асуудалнуудые кружогой занятинууд дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэдэг, тиигээд учебнигүүдээрээ хизаарлангүй, Ленин ба Сталинай зохёолнуудые хэрэглэдэг боложо байна. Заримдаа кружогой занятии болбол манай партиин зарим гол асуудалнуудые ба этапануудые үргэнөөр зүбшэн хэлсэлгэдэ ородог байна. Тиимэ һайн кружогууд гэхэдэ: Мелькомбинаддахи пропагандист Левскын кружок, Кяхтын аймагай, Куйбышевай нэрэмжэтэ колхоздохи—Катамановай кружок, Мухоршэбэрэй аймагта—Яковлевай кружок ба бусад хадаа юрын занятинуудһаа гадна, үзэжэ байһан материалнуудаа үргэнөөр зүбшэн хэлсэлгые хэдэг байна.

Үнгэрэһэн жэлэй торшо соо, пропагандистска кадрнуудай, пропагандын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй хэмжээнь эрид ургаа. ВКП(б)-эйнЗаиграйн айкомай, пропагандын ба агитациин таһагые даагша нүхэр Хадаловай хүдэлмэринь тодо жэшээ боломоор байна. Нүхэр Хадалов болбол өөрынгөө эрдэмые шууд дээшэлүүлхэ зуураа, район соогоо пропагандистска хүдэлмэриие хүтэлбэриин хэмжээе эрид дээшэлүүлнэ. Хадалов болбол парторганизацида тон һонирхолтой хэдэн лекцинүүдые бэшээ. Тарбагатайда—нүхэд Смелянов ба Никифоров болбол манай партиин асуудалнуудые үргэн массада ойлгостойгоор хөөрэжэ үгэһэн гүнзэгы удхатай, интереснэ, тодо найруулгатай лекцинүүдые бэлэдхээ. ВКП(б)-эйн Хойто - Байгалай айкомой секретарь нүхэр Карповай лекцинь гүн удхатайгаар бэшэгдэһэн ба интереснэ байһан дээрэһээ, Хойто-Байгалай парторганизацинуудта ехэ анхаралтайгаар ба һонирхолтойгоор угтагдана. Иимэ жэшээнүүдые харуулаха болоо һаа, олон.

Гэбэшье, манай партийна организациин идейнэ ургалтадахи һайн результадуудай хажуугаар, историе үзэлгэдэ эмхидэлгүй байдаг ушарай үзэгдэдэгые, зарим пропагандистнууд ба консультантнуудай багабэлэдхэлтэй байдагые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, Березовский (Бичурай парторганизаци) болбол материалнуудаа өөрөө һайнаар үзэнгүйгөөр, парткабинедтэ консультаци хэжэ, бусайдаһан ойлгомжо үгэһэн ба энэ «консультаци дээрэ» хэлэгдэһэн зарим асуудалнуудые заһаха шухала байһаниие зааһан, тэдэ соносогшодой законно дурагүйтэлые тохёолдуулаһан байна. Иимэ хүдэлмэри хадаа манай партиин историе гүнзэгыгөөр шудалалгада, организациин членүүдэй анхаралые хандуулажа шадахагүй байна. Мүн пропагандистска хүдэлмэриие хүтэлбэрилгэдэ формальна хандалга үшөө бии байһаар. Жэшээлхэдэ, ВКП (б)-эйн Баргажанай айкомай парткабинет даагша нүхэр Будаев болбол теоретическэ конференцидэ бэлэдхэлдэ ехэ хүсэ ба оролдолго гаргахагүй гэжэ бодожо, коммунистнуудые нэгэ үдэр гэнэтэ суглуулаад, коммунистнуудай бэлэдхэлэй хэмжээе хараада абалгүй, «теоретическэ конференци» үнгэргэһэн байна. Тээд, сугларһан коммунистнууд хадаа конференци дээрэ табигдаһан асуудалнуудые теоретическэ хамтадхаха шадабаригүй ба табигдаһан асуудалнуудые зүбшэжэ хэлсэхэ аргагүй байһан дээрэһээ, докладые формальна дуулаад лэ бусаһан байна. Манай партийна организацинуудай хүдэлмэридэхи энэ мэтын үзэгдэлнүүдтэй эрид тэмэсэл ябуулажа, манай райкомуудай ба тэдэнэй пропагандын таһагуудай зарим хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгагүй, хайша-хэрэг хандалгада эсэс табиха хэрэгтэй.

Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй дунда байһан жэжэбуржуазна партинуудта эсэргүү ба—эсернүүд, меньшевигүүд, анархистнууд элдэб жүһэнэй буржуазна националистнуудта эсэргүү, тэрээнһээ гадна, партиин дунда байһан—меньшевистскэ ба оппортунистическа урасхалнуудта, троцкистнуудта, бухаринцуудта, национал—уклонистнуудта ба бусад антиленинскэ группануудта эсэргүү хэһэн принципиальна тэмэсэл соо, манай партиин яажа ургаһан ба бүхэжэһэн тухай, хүдэлмэришэн ангиин бүхы дайсадта, ажалшадай бүхы дайсадта—помещигүүдтэ, капиталистнуудта, кулагуудта, вредительнүүдтэ ба шпионуудта эсэргүү, капиталистическэ хүреэлгын бүхы хүлэһэншэдтэ эсэргүү хэгдэһэн революционно тэмэсэл соо ВКП(б)-эйн яажа бүхэжэһэн ба хатуужаһан тухай, манай партиин историе үзэлгы бүри гүнзэгыгөөр хангаха бүреэ, бидэнэр болбол социалистическэ байгуулалтын зорилгонуудые шиидхэхын түлөө саашадхи тэмэсэлдэ коммунистнуудые ба интеллигенциие, колхозннгууд ба хүдэлмэришэдэй үргэн массые бүри һайнаар ба бүри хүсэдөөр зэбсэглэхэбди, манай партийна ба партийнабэшэ большевигүүдые һэрэмжээр, общественнэ хүгжэлтын ба политическэ тэмэсэлэй законуудай знаняар, революциин хүдэлэхы хүсэнүүдые мэдэлгээр зэбсэглэхэбди, Ленин—Сталинай партиин агууехэ хэрэгэй эсэслэн илалтада—бүхы дэлхэй дээрэ коммунизмын илалтада этигэлые үшөө бүри хүгжөүлхэбди.

К. А. БИРЮКОВ—
ВКП(б)-эйн ОК-гэй секретарь

БИБЛИОТЕКАРИИН ТЭМДЭГЛЭЛ

«ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсын» гаралгатай дашарамдуулан, партийна пропагандые эмхидхэн табиха тухай» ВКП(б)-эйн ЦК-гэй тогтоолой толилогдоһонһоо хойшо, городской парткабинедэй библиотека хадаа өөрынгөө хүдэлмэриие шэнэдхэн табижа эхилээ һэн. Парткабинедэй библиотека хадаа партийна массаһаа гадна, мүн «ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсые» үзэжэ байһан партийнабэшэ нүхэдые, служащинарые, советскэ интеллигенциие, хүдэлмэришэдые литератураар хангадаг болоо.

Манай библиотекын уншагшадай олон болоһон ушар хадаа марксизм-ленинизмын классигуудай зарим зохёолнуудааранъ книжнэ фондые нэмээхые эриһэн байна. «ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсын» учебнигэй 270 экземпляр нэмэжэ абтаһан байна.

1939 оной январиин 1-дэ, парткабинедэй библиотекань 800 уншагшадтай байгаа. Уншагшадай тоонь һара бүридэ ургажа, энэ оной ноябриин 10-да 1000 уншагшадтай болоо.

ВКП(б)-эйн историин асуудалнуудаар, парткабинедтэ үнгэргэгдэдэг лекцинүүд ба консультацинуудта зорюулагдаһан, тусхай теоретическэ книжнэ выставка эмхидхэгдэдэг байна. Учебнигэй бүхы 12 главануудаар наглядна хэрэгсэлнүүд (альбомууд) библиотекада бии. Эдэ альбомууд хадаа парткабинетдэхи выставкэнүүдтэ, предприятинууд ба учреждениnүүдтэ болдог лекцинүүд, консультацинуудта ба теоретическэ конференцинүүдтэ хэрэглэгдэдэг юм.

Партиин историе үзэгшэдтэ туһаламжа болгон, ВКП(б) эйн истори тушаа картотека эмхидхэгдэнхэй. Картотекэдэхи материалнууд учебнигэй глава бүхэндэнь заагдаһан байна. Эндэ эхин-источнигуудай, газетнэ ба журнальна статьянуудай, беллетристикын карточканууд суглуулагдаһан байна. Учебнигэй разделнүүдээр газетнэ ба журнальна статьянуудтай данса, тэрэшэлэн СССР-эй историин материалнуудтай данса, партийна пропаганда тушаа хүтэлбэрилхы материалнуудтай данса бии болгогдоо.

Марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудта эрэлтэ угаа ехэ.

Энэ жэлэй эхинһээ хойшо, парткабинедэй библиотекада 6375 хүнүүд хандаһан ба 6063 экземпляр социально-экономическа литература үгтэһэн байна.

Зарим уншагшад болбол өөһэдынгөө эрдэмые дээшэлүүлхын тула тон һайтар хүдэлмэрилнэ. Жэшээлхэдэ, уншагша н. Г. М. Кузнецов (НКВД-эйн ОШОсдорой инженер) болбол энэ жэлдэ, ВКП(б)-эйн историдо, СССР-эй историдо, диалектическа ба историческа материализмда зорюулагдаһан 100 гаран книгэнүүдые уншаа. Энээнэйгээ результадта нүхэр Кузнецов болбол пропагандистска хүдэлмэридэ өөрынгөө тон һайнаар бэлэдхээ.

Уншагшад нүхэд Цыпылов, П. Д. Торгашин, Маньков ба бусад болбол өөрынгөө эрдэм хүмүүжэлые дээшэлүүлхын тула саг үргэлжэ хүдэлмэрилнэ.

Марксизм-ленинизмын теоринуудые шудалалга—тон ехэ хэрэг. ВКП(б)-эйн историе үзэгшэдтэ, лекцинүүд, консультацинууд ба библиотекээр туһалалга угаа ехэ удхашанартай байна. Эдэ туһаламжануудые алиболохоор, хүсэдөөр ба һайнаар хэрэглэхэ шухала.

ЯРАНЦЕВА—Улан-Удын
Горкомой парткабинедэй
библиотекарь.

БОЛЬШЕВИЗМЫЕ ШУДАЛХЫН ТҮЛӨӨ БҮРИ ЭРШЭМТЭЙГЭЭР ТЭМЭСЭЕ

«ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсын» гаралгатай дашарамдуулан, партийна пропагандые эмхидхэн табиха тухай», ВКП(б)-эйн ЦК-гэй, 1938 оной ноябриин 14-эй тогтоолой гараһанһаань хойшо нэгэ жэлэйнь ой мүнөө үдэр хүсэбэ.

Марксизм-Ленинизмын теориие шудалалга—хүсэхүртэхэ хэрэг мүн. Энэ зорилгые бэелүүлхын тулада юун хэрэгтэйб гэхэдэ, һуралсаха хүсэл ба эхилһэн хэрэгээ түйлахын түлөө оролдостойгоор, зоримгойгоор хүдэлмэрилхэ шухала байна.

Партиин XVIII съезд дээрэ нүхэр Сталин отчетно доклад соогоо иигэжэ хэлээ һэн: «Хүдэлмэриин бүхы һалбаринуудахи манай кадрнуудые, тэдэнэр хадаа дотоодын ба уласхоорондын оршомбайдалда сүлөөтэй ориентироважа шадаха болхооронь, тиимэ хэмжээгээр идеологическа бэлэдхэжэ ба политическэ хатуужуулжа шадаа һаа, хэрбээ бидэнэр болбол тэдэнэрые ороноо хүтэлбэрилхэ хүтэлбэриин асуудалнуудые серьёзно алдуунуудгүйгөөр шиидхэхэ шадабаритай хүсэд болбосороһон марксистнууд-ленинцүүд болгожо шадаа һаа,—бидэнэр болбол манай бүхы асуудалнуудай арбанай юһэн хубинь шиидхэгдээд байна гэжэ тоолохо бүхы үндэһэ баримтатай байха һэмди гэжэ этигэлтэй хэлэхэдэ болохо байна».

Сталинска ЦК-гэй ба агууехэ багшынгаа заабаринуудаар зэбсэглэгдэн, «ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсын» хэблэгдэн сасуунь, тэрээниие үзэжэ эхилээ һэм. Түрүүшээр, би ямаршье системэ үгыгөөр, конспект (тэмдэглэл) бэшэггүйгөөр үзэдэг байгааб.

1939 оной эхиндэ, һураһан үзэһэнэйгөө хамтыень гаргаад байхадамни, системэгүйгөөр үзэһэн дээрэһээм үрэнь багашаг байгаа һэн. Тиихэдэнь, истори үзэлгынгөө системые ондоогоор табиһан байгааб.

Февраль һараһаа эхилжэ, конспект зохёолготойгоор, үдэр бүри, 2 час үзэжэ эхилээб.

Хүдэлмэреэ үдэр бүри, үглөөнэй 6 часһаа 8 хүртэр үргэлжэлүүлнэб. Амаралтын үдэрнүүдтэ үглөөнэй 8 часһаа 11-12 болтор ба тэрээнһээ гадна, ойлгогдохонь бэрхэтэй зүйлнүүдыень үзэдэг байгааб. Түрүүн эхилхэдээ, «Хуряангы курсые» бүгэдыень уншажархёод, тэрээнэйгээ удаань гүнзэгүйгөөр үзэдэг болоо һэм. Конспект бэшэхэһээ урда тээ, бүлэг бүлэгөөрэнь дахин уншаад, гол удхануудыень тэмдэглэн, доогуурань зураад, тэрэнэйгээ һүүлээр конспектээ зохёодог байгааб.

Энэ гайхамшаг учебнигэй бүхы 12 бүлэгүүдыень, конспект зохёолготойгоор, хамтадаа 300 час дотор үзэжэ дүүргээб.

Хэлхеэ холбооной Управлениин дэргэдэхи партийна эхин организацяар эмхидхэгдэһэн лекцинүүдые 6 дахин ба Партпросай байшанда хоёр удаа хабаадаһан байгааб.

Партпросай байшанда болоһон, «Хайшан гэжэ учебник дээрэ хүдэлмэрилхэб» гэһэн лекци хадаа намда ехэ туһа үгөө һэн.

Манай партийна эхин организацяар эмхидхэгдэжэ, историин I-II-III бүлэгүүд тухай болоһон лекцинүүд намда нилээд гүнзэгүйгөөр ойлгогдоо һэн, юун бэ гэхэдэ: эдэ бүлэгүүдые урдатаань өөрөө үзэһэн байгааб.

Гадна, «Россида капитализмын ургажа гарһанай» тухай Ленинэй книгые уншааб, «Историдо монистическэ хандалгын гараһанай» тухай Плехановай ба мүнөө, диалектическа марксистска методэй тухай Розенталиин книгые уншажа байнаб.

Би болбол «ВКП(б)-эйн историин хуряангы курсын»—Марксистско-Ленинскэ философиин үндэһэ һууриин гайхамшаг найруулга—хэблэгдэн гараһанһаа хойшо, үнгэрэһэн нэгэ жэлэй торшо соо; өөрынгөө идейно-теоретическэ знаниие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ анжалта түйлааб. Большевизмые шудалхын түлөө бүри хүсэтэйгөөр, эршэмтэйгээр тэмэсэхэб.

МЕФОДИЙ АНДРЕЕВИЧ ЦЫПЫЛОВ—
ВКП(б)-эйн кандидат.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭИ ЭЭЛЖЭЭТЭБЭШЭ V СЕССИ

БАРУУН УКРАИНЫН АРАДАЙ СУГЛААНАЙ БVРИН ЭРХЭТЭ КОМИССИИН МЭДVVЛГЭ

Нvхэр М. И. Панчишинай vгэhөө)*

Нүхэдүүд, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй депутадууд! Би хадаа эндэ, Советскэ Союзай столицодо, Улаан Москвада ерэжэ, манай арадай тон гүнзэгы һанал, эрмэлзэлгэ ба найдабарие Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй заседани дээрэ найруулан хэлэжэ үгэхын тулада, бидэнииe, баруун-украинска арадай хүбүүд ба басагадые һунган олоһон, Львовто болоһон, Баруун Украинын Арадай Суглаанай бүрин эрхэтэ комиссиин нэрэһээ үгэ хэлэнэб.

Тэндэ, Львовто болоһон Арадай Суглаанай заседани дээрэ дуулдаһан ба эндэ, Советскэ Союзай Верховно Соведэй заседани дээрэ баяртайгаар дуулдажа байгаа, Баруун Украинын сүлөөрһэн арадай түрүүшын үгэ, манай түрүүшын хүндэтэ үгэ хадаа манай ахадүүнэртэ — советскэ арадта үнэн зүрхэнэй агуухэ баясхалангай үгэ, Баруун Украинын сүлөөрэлгые үүсхэгшэ, манай вождь нүхэр Сталинда тон гүнзэгы баясхалангай үгэ болоно. **(Нэрьемэ аплодисментнүүд, бүгэдэ бодно).**

Баруун Украинын историдо эгээл түрүүшынхеэ болоһон, Украинска Арадай Суглаан болбол Баруун Украинын арадуудай сүлөөтэ дуразоригой үнэхөөрөө, хүсэд эрхэтэ ба гүнзэгы харуулагшань мүн. Арадай Суглаанай депутадуудта өөрынгөө хүбүүд ба басагадые һунгахадаа, арад болбол тэрээнэй найдабарида хэн достойноб, тэрээндэ хэн үнэн сэхээр служилнэб гэжэ тэдэнии сүлөөтэйгөөр ба баалалтагүйгөөр һунгаха аргатай байгаа.

Тэдээн дээгүүр панска ташуурань буухаа болиһон байгаа. Тэдээн дээгүүр панска жандарма гэшхээгүй. Арад хадаа өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые сүлөөтэ голосоор һунгаа. Энэ хадаа һунгалтын базировалаһан, эдэ үндэһэ һууринуудаар хангагдаһан байгаа гэбэл: Арадай Суглаанай депутадууд бүгэдэнинтын, сэхэ ба тэгшэ һунгуулиин эрхын үндэһөөр, нюуса голосованяар һунгагдаа. Бидэндэ үшөө үзэгдөө дуулдаагүй, һунгагшадай дэбжэлтэ ба активностиин атмосфера соо һунгалтанууд болоо.

4.766.275 һунгагшадһаа 4.433.997 хүн гү, али һунгагшадай 92,83 процентнь һунгалтануудта хабаадаа. Энэ — юрэбэшын ниилээд ехэ тоо гээшэ. Панска Польшодо эгээл һүүлдэ болоһон, сеймдэ һунгалтануудта һунгагшадай миил 45 проц. хабаадалсаһан байна.

Сельскэ комитедүүдээр ба хүдэлмэришэдэй, интеллигенциин суглаануудаар, хүдэлмэришэдэй гвардиин суглаануудаар, сагзуурын управлениинүүдээр дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудай түлөө 4.032.154 хүн гү, али бүхы голосовалаһан зоной 90,93 проц. голосовалаа.

Баруун-украинска газарай бодото эзэдэнь Арадай Суглаанда һунгагдаа. Һунгагдагшадай дунда: 402 хүдэлмэришэд, 819 таряашад, 234 ажалша интеллигентнүүд. Һунгагдагшадай тоодо: мүнөө эрэгтэйшүүдтэй адали эрхэтэй болоһон, 239 эхэнэрнүүд.

Тиимэһээ, Баруун Украинын Арадай Суглаан болбол манай арадай дылэнхи олонхиной дуразоригой үнэхөөрөө, бүрин эрхэтэ харуулагша болоно. Манай сүлөөрэһэн бүхы арад хадаа өөһэдынгөө дуразоригые Арадай Суглаанай голосоор хэлэһэн ба баталаһан байна. Ахадүү советскэ арадай приказаар бидэндэ ерэһэн ба бидэнии һүйдхэл, хосоролһоо абараһан, бидэнии сүлөөлэһэн ба сүлөөтэ, баясхаланта, творческо ажабайдалаар ажаһууха аргые бидэндэ олгоһон, бидэнии сүлөөлэгшэ — алдарта Улаан-Арми хадаа манай арадта, дуразоригоо сүлөөтэйгөөр харуулаха энэ аргабайдалые үгөө. **(Нэрьемэ аплодисментнүүд).**

Өөрынгөө түлөөлэгшэдые һунгахадаа, Баруун Украинын арад болбол өөрынгөө тон гүнзэгы хүсэлые харуулһан, захяае тэдээндэ үгөө һэн. Энэ хадаа Баруун Украинын территори дээрэ советскэ засагые, ажалша арадай засагые, хүдэлмэришэн ба таряашадай засагые байгуулахын түлөө голосуудаа үхэхыень депутадуудта захиһан захяа байгаа.

Өөһэдынгөө депутадуудые һунгахадаа, Баруун Украинын арад болбол помещигүүд, монастырьнууд ба чиновнигуудай газарнуудые конфискацилахын түлөө, банканууд ба томо промышленностиие национализацилахын түлөө голосовалаха гэһэн захяае тэдэндэ үгэһэн байна.

Баруун Украинын һунгагшадай захяань иимэ байгаа. Украинска арадай депутадууд болбол энэ захяае, арадай энэ дуразоригые баталаһан байна. Энэ оной октябриин 27 ба 28-най заседаниинууд дээрэ, Украинска Арадай Суглаан, өөрынгөө историческа декларацинуудые нэгэндуугаар ба нэгэһаналаар абаһан байна.

Баруун Украинадахи гүрэнэй засаг тухай декларации соо хэлэгдэнэ: **„Баруун Украинын сүлөөлэгдэһэн арадай нэгэһаналай дуразоригые харуулан, Советскэ Союзай арадуудай жэшээе дахан, Украинска Арадай Суглаан хадаа Баруун Украинын бүхы территори дээрэ советскэ засагай байгуулагдаһые соносхоно. (Нэрьемэ аплодисментнүүд). Энээнһээ хойшодоо Баруун Украинада бүхы засаг хадаа ажалшадай депутадуудай Ведүүдэй нюураар, городой ба деревниин ажалшадта хабаадана“.**

Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын составтань Баруун Украинын оролго тухай Украинска Арадай Суглаанай декларации соо, украинска газарые единэ гүрэндэ нэгэдхэхэ гэһэн украинска арадай олонжэлэй найдабаринуудань баталагдаа, Советскэ арадуудай хүсэн түгэс бүлэдэ — агуухэ Советскэ Союзда орохо гэһэн баруун-украинска арадай халуун хүсэлэнь баталагдаа.

Помещигүүдэй газарые конфискацилаха тухай декларации соогоо, Украинска Арадай Суглаан доро дурсагдагшые соносхоно: **„Баруун Украинын ажалшадай нэгэһаналай дуразориг ба хүсэлнүүдтэйнь бүрин зохилдуулан, тэдэнэй бодото ба ажабайдалайнь интересүүдые сахижа, Советскэ Союзай арадүүдай жэшээе дахан, Украинска Арадай Суглаан болбол Баруун Украинын территори дээрэ помещигүүд, монастырьнууд ба чиновнигуудай газарые бүхы хүдэлэхэ ба хүдэлэхэгүй инвентарьнуудтайгаарань ба усадебна барилгануудтайгаарань конфискацилгые соносхоно.**

Арадай Суглаан болбол, сагзуурын управлениинүүдэй хүтэлбэри доро, таряашадай комитедүүдээр дамжуулан, помещигүүдэй газарнуудые түлөөһэгүйгөөр абахые ба тэдэнии ажалшад таряашадай эдэлүүрилгэдэ үгэлгые баталана. „Осаднигуудай“ газар тухай асуудалые таряашадай комитедүүд шиидхэхэ байна”.

Баруун Украинада банканууд ба томо промышленностиие национализацилаха тухай дүрбэдэхи декларации соогоо, Украинска Арадай Суглаанай соносхохонь:

„Эксплоататорнуудые хайрагамгүй дарахын ба хүнии хүнэй эксплоатацилгые үгыхэхын зорилгоор, Баруун Украинын бүхы арадай нэгэн һаналай дуразоригые харуулан, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай жэшээе дахан, Украинска Арадай Суглаан болбол Баруун Украинын банканууд ба томо промышленностиие национализацилгые соносхоно“.

Украинска Арадай Суглаанай дүрбэн декларацинууд соо, манай арадай дуразориг баталагдаба. Илалтануудые, гэрэлтэ зол жаргалые, бадарангы энхэ амагалании, баясхалан ба культурые, сүлөөтэ советскэ арадта асараһандал адаляар, манай арадта асараха, шэнэ экономическа, политическэ ба культурна ажабайдалай тэдэ үндэһэ һууринуудань хэлбэрилтэгүйгөөр байгуулагдаа, манай арадай алибүхы социальна ба национальна даралалтануудые эсэслэн үгыхэхэ, тэдэ үндэһэ һууринуудань байгуулагдаа. Баруун Украинын газар дээгүүрэнь шэнэ, нарата үдэр мандаа.

Бидэнэр болбол Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведтэ манай шиидхэбэринүүдые хүргэхын тулада, манай арадта мартагдашагүй, Украинска Арадай Суглаануудай историческа декларацинуудай текстнүүдые эндэ асараабди — гээд, Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын составтань Баруун Украинын орохо тухай Украинска Арадай Суглаанай декларациин текстые уншаба:

«...Баруун Украинын арадай дуразориг ба хүсэлые харуулагша, Украинска Арадай Суглаанай тогтоохонь:

Баруун Украиные Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай составта абахыень, украинска арадые нэгэ гүрэн болгон нэгэдхэхын тулада, Баруун Украиные Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын составта оруулахыень, украинска арадай вековой һандаралда эсэс табихыень ССР Союзай Верховно Соведые гуйха.

СССР-эй арадуудай единэ ба ханибарисаата бүлэдэ Баруун Украинын орожо, коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро шэнэ ба золто ажабайдалай замаар ябахынь тула, Баруун Украинын арадай энэ гуйлтые Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй дүүргэхэ байһандань Арадай Суглаан бата найдана.

Сүлөөтэ Советскэ Украина мандаг!

Арадуудай ахадүүгэй барисаа мандаг!

Бүхы дэлхэйн ажалшадай эсэгэ орон, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союз мандаг!“ (Шууяма аплодисментнүүд, бүгэдэ бодно).

Украинска национальна Суглаанай шиидхэбэриие, Советскэ Союзай Верховно Соведэй ээлжээтэбэшэ сессиин заседаниие түрүүлэгшэдэ барюулахые зүбшөөрыт.

(Шууяма аплодисментнүүд. Бүгэдэ бодно. Нүхэр Панчишин болбол Украинска Арадай Суглаанай шиидхэбэриие түрүүлэгшэдэ барюулана).

Нүхэдүүд, Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй депутадууд! Энээнһээ хойшо тэгшэ эрхэтэй, энээнһээ хойшо шэнэ байдалай нараар гэрэлтэһэн, Баруун Украинын бүхы арадуудай нэрэһээ, Украинска Арадай Суглаанай нэрэһээ, бидэнэр болбол Баруун Украиные Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай составтань абахые, Баруун Украиные Украинска Советскэ Социалистическэ Республикын составтань оруулахые ба энээгээрээ украинска арадые нэгэ гүрэн болгон ниилүүлхые, украинска арадай үни сагай таһаралда эсэс табихые Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведые гуйнабди.

Сүлөөтэ советскэ арадуудай агуухэ бүлэдэнь орохые эрмэлзэнэбди. Сталинска Конституциин туг доро ажаһуухые хүсэнэбди. **(Нэрьемэ аплодисментнүүд).**

Польско булимтарагшадай ярмо доро, помещигүүд ба капиталистнуудай ярмо доро манай арадай үлэсэжэ, баһуулажа, харанхы зоболондо дарагдажа байһан, тэрэ бузар, шуһата сагууд, тэрэ хатуу шэрүүн зуунжэлнүүд, манай арадта хэзээдэшье бусахагүй гэжэ мэдэнэбди.

Урдын польско правительствын ухаагүй ба бузар хүтэлбэрилэгшэдөөр эсэслэн хосоролгодо ба һүйдхэлгэдэ хүргэгдэһэн, манай арадта тон аюулта тэрэ сагта, бидэнии хосорон үхэлгэһээ абараха тухай бидэндэ гэрэлтэ һайхан мэдээн эндэһээ, Улаан Москвагай кремлевскэ ханануудһаа дуулдаһан, этигэл найдабариин үгэ, сүлөө ба зол жаргалай үгэ дуулдаһан байна. Энэ хадаа Советскэ правительствын түрүүлэгшэ Вячеслав Михайлович Молотовой үгэ байгаа. Энэ хадаа манай эсэгэ, манай вождь нүхэр Сталинай инаг ба хурса, гениальна сэсэмэргэнээрэнь зоригжуулагдаһан, үгэ байгаа. Агуухэ полководец, Советскэ Союзай маршал Ворошиловоор хүтэлбэрилэгдэһэн, алдарта улаан полкнууд хадаа энэ үгын ёһоор урагшаа дабхиһан байна. **(Нэрьемэ аплодисментнүүд).**

Тэдэнэр болбол украинска арадай единэ бэеые хоёр газар хубааһан, искусственнэ ба хэрэггүй хилые дабаһан байна. Тэдэнэр хадаа бидэнии абараһан, бидэнии сүлөөлэһэн ба өөһэдынгөө саашанхи судьбае сүлөөтэйгөөр, достойноор ба омогоор шиидхэхэ, өөһэдынгөө саашанхи замые хараалаха аргабайдалые бидэндэ олгоһон байна.

Энэ замые шэлэлгэдэ манай арад нэгэн һаналтай. Манай арад болбол гансал хүсэтэ советскэ арадтай хамта, хүнтүрэлтэнэй сүлөө ба зол жаргалай энэ агуухэ документ, Сталинска Конституциин туг доро, гансал большевигүүдэй партиин, хүнтүрэлтэнэй агуухэ багшанар — Ленин ба Сталинай партиин хүтэлбэри доро, дэлхэйн агуухэ хүнээр, бүхы прогрессивнэ хүнтүрэлтэнэй агуухэ хүтэлбэрилэгшээр толгойлуулан, манай түрэл нүхэр Сталинаар толгойлуулан өөрынгөө гэрэлтэ, хүсэтэ ба баясхаланта байдал тээшэ ошохые хүсэнэ ба ошохошье байна.

Бидэнэр болбол манай агуухэ, манай бодото эсэгэ орон — Советскэ Союзай үнэн, хатуу зоригто хүбүүд ба басагадань байхабди гэжэ таанарые, нүхэд депутадууд, найдуулнабди.

Бидэнэр болбол манай социалистическэ эхэ оронойхүсэшадалые улам бүри бүхэжүүлхын тулада, тэрээнэй алдар соло, тэрээнэй хүсэ, тэрээнэй бадаралтые улам бүри дээшэлүүлхын тулада, өөһэдынгөө хүсэшадалые, өөһэдынгөө аминаһые гамнангүйгөөр бүхые хэхэбди гэжэ таанарые, нүхэд депутадууд, найдуулнабди.

Бидэнэр болбол сүлөөтэ ба тэгшэ эрхэтэ советскэ арадуудай сталинска ханибарисаа ба ахадүүгэй харилсаае — манай илагдашагүй энэ залогые бүхэжүүлхэбди гэжэ таанарые, нүхэд депутадууд, найдуулнабди.

Бидэнэр болбол Ленин ба Сталинай генинүүдээр хараалагдаһан ба дэлхэйн бүхы арадуудые сүлөө ба зол жаргалда хүргэхэ, энэ зам дээрэ шууд ба этигэлтэйгээр гархабди гэжэ таанарые, нүхэд депутадууд, найдуулнабди. Энэ замһаа хэзээшье, хаанашье зайсахагүйбди, энэ замһаа бидэнии зайсуулхаа һэдэгшэд бүхэндэ хатуу шанга сохилто үгэхэбди гэжэ, таанарые этигүүлнэбди.

Бидэнэр болбол Украинын большевигүүдэй коммунистическэ партяар ба тэрээнэй Центральна Комитедээр хүтэлбэрилэгдэдэг, сүлөөтэ советскэ Украинада, сүлөөтэ байгуулагшадай арад шангеэр, бодото геройнуудай арад шангеэр хүдэлмэрилэхэ ба коммунистическэ ажабайдалые байгуулхабди гэжэ, таанарые, нүхэд депутадууд, найдуулнабди.

Сүлөөтэ Советскэ Украина мандаг!

Манай хүсэн түгэс эсэгэ орон — Советскэ Союз мандаг, һалбараг!

Советскэ правительство ба тэрээнэй толгой Вячеслав Михайлович Молотов мандаг!

(Нэрьемэ аплодисментнүүд Нүхэр Молотовые амаршалан, бүгэдээрээ бодно).

Советскэ арадуудай илалтануудай организатор — большевигүүдэй коммунистическэ парти мандаг!

Манай агуухэ вождь, манай түрэл Сталин мандаг!

(Овацида ороһон, нэрьемэ аплодисментнүүд, бүгэдээрээ бодно).

*) Украинскэ хэлэн дээрэ хэлэгдэбэ.

Мюнхендэ, Гитлерэй хэлэhэн vгэ

Берлин, ноябриин 9. (ТАСС). Үсэгэлдэр үдэшэлэн Мюнхендэ болоһон, национал-социалистическэ партиин хуушан члевүүдэй суглаан дээрэ, Гитлер үгэ хэлэбэ.

1914 оной дайнай оршомбайдалые одооной дайнай оршом байдалтай жэшээлхэ зуураа, Гитлер мэдүүлбэ:

Бага нацинуудай сүлөөгэй түлөө Великобритани тэмэсэнэ гэжэ тиихэдэ баталан хэлэдэг байгаа. Эдэ бага нацинуудай сүлөөдэ Англи ямараар ханданаб гэжэ хожомонь хараа һэмди. Гүрэнэй деятельнүүд гэжэ нэрэлэгдэдэгүүд хадаа бага нацинуудай сүлөө тухай ализэргэ багаар оролдоһыень, национальностьнуудые яажа тэдэнэрэй даралһыень, арадуудые ализэргэ хашаһыень, түбхын түрүүндэ хараабди. Тэдэнэр болбол тэдэнэй интересүүд тухай үгын гарахада, эгээл тиимээр ябуулга хэнэ.

Англи хадаа зүбэй түлөө тэмэсэнэ гэжэ, мүнөөнэйхидээл адаляар, тиихэдэ баталан хэлэдэг һэн. Бодоходо, Англи хадаа гурбан зуун жэлэй торшо соо, зүбэй түлөө тэмэсэһэн ба тэрээнэйнь түлөө тэрэнэй засагта 40 миллион квадратна километр газарые, 480 миллион хүн нэмэлтэ шангые һайн бурхан үгэһэн байгаа ха.

Тиихэдэ, 1914 ондо, Англи хадаа арадуудай самоуправлениин түлөө тэмэсэнэ гэжэ Англи мэдүүлдэг һэн. Англи хадаа өөрынгөө ехэ империин господство соо самоуправлениин эрхые бага зэргээршьеһаань соносхохо байха гэжэ хүлеэхээр байгаа. Теэд, магад, энээнии ерэхэ дайн болотор хойшолуулһан байгаа ха.

Тиихэдэ, Англи болбол тэрэшэлэн цивилизациин түлөө тэмэсэнэбди гэжэ мэдүүлдэг байгаа, тээд энэ цивилизацинь, бодоходо, гансал Англида, тэрээнэй хадынпромышленнэ районуудта — английска гуйраншалгын газарнуудта, үгытэйнэрэй олоороо байдаг, тэрэ Уайтчепел ба бусад кварталнуудта байжа болоо ха.

Германитай наймаа хэлгэдэ англичанууд эсэргүү байна гэжэ хэлэхээ яажа эшэнэгүй гээшэб, харин бидэнэр бүхы дэлхэй дээрэ худалдаанай сүлөө байгуулахые хүсэнэбди гэжэ тиихэдэ мэдүүлдэг һэн. Англичанууд хадаа германска колонинуудые аннексировалхаа хүсэнэ гэжэ эшэхэ нюургүй хардаашад лэ хэлэжэ шадаха байна гэжэ мэдүүлдэг һэн. Игэжэ 1914 ондо, 1915, 1916, 1917 онуудта ба мүн 1918 ондошье хэлэдэг байгаа. Энэ игээд дүүрэзгүй, имэнүүд мэдүүлгэнүүд хожомыншье байгаа. Илалта туйлахын зорилгоор наншалдаһан бэшэ, харин зүбшэн тааралга ба эблэрэлгын ёһоор мир туйлахын зорилгоор тэмэсэһэн хэбэртэйгээр ба энэ мирэнь бүхы саг үедэ зэбсэгжэлгэһээ арсаха аргабайдал бии болгохо ёһотой гэдэг байгаа. Тэрэшэлэн дайнда эсэргүү тэмэсэһэн ха юм. Энэ шалтагаан дээрэһээ, тэдэнэр болбол репарацигүйгөөр мир баталахые хүсэнэбди гэжэ ба буу зэбсэгые бүгэдэниитээрээ хуряалгаар ба арадуудай хэтэдээ зүбшэн тааралгаар энэ мир амжаха ёһотой гэжэ мэдүүлдэг байгаа. Мүн тиихэдэ Вильсон болбол Англида хүсэд этигэлтэйгээр хандахые, буу зэбсэгээ хуряахые бидэндэ дурадхаһан гурбан специальна пунктнуудые нэмэн, өөрынгөө 14 пунктнуудые тунхаглаһан юм.

Мүнөө английска министр нюдэндөө нелбоһотойгоор ингэжэ мэдүүлнэ: хэрбээ германска правительствын үгэдэ этигэжэ шадахал байгаа һаа, немецүүдтэй хэлсээ баталахаа хүсэхэ һэмди. Би баһал тиимээр хэлэхые хүсэнэб: хэрбээ бидэнэр хадаа английска правительствын үгэдэнь этигэжэ шадаха байгаа һаа, англичануудтай хэлсээ хэхые би баһал хүсэхэ һэм. Һүүлэй хоёр арбан жэлэй торшо соо германска арадай мэхэлэгдэһэн шэнгеэр, тиимэ һэшхэлгүйгөөр английска гүрэнэй деятельнүүдтэ мэхэлэгдэһэн арад гэжэ хэзээ-нэгэтэ байһан юумэ гээшэ ха гү. Арадуудта олгохоор найдуулһан, тэрэ сүлөөнь яашоо гээшэб? Тэрэ зүб ёһониинь, илагшад ба илагдагшадгүй мирынь, арадуудай өөһэдөө управлялаха эрхэнүүдэнь яаһан гээшэб, контрибуциһаа ба сэрэгэй түлэбэринүүдһээ арсаха гэдэгынь яаһан гээшэб? Колониальна проблемэнүүдые зүбөөр урегулировалаха гэжэ тэдэнэй найдуулдагань юун болооб? Бидэндэ хүшэр хүндэ ушарал тохёолдуулаха хүсэлэнгүйбди гэһэн торжественнэ декларациинь судьба ямар байгааб. Тэгшэ эрхэтэ нацинуудай Лиги Нацида абтахат гэһэн найдуулгань, эсестээ, юун болооб. Буу зэбсэгые бүгэдэниитээрээ хуряалгые бэелүүлхэ тухай найдуулгань яаһам? Эдэ бүгэдэнь хуурмаг байшоо. Манай колонинуудые буляажа абаа, манай худалдаае һүйдхөө. манай флодые хулуугаа. Хэдэн миллион немецүүдые эхэ — оронһоонь таһалаа, манай арадые дээрмэдээ, манай арадта туйлай ехэ контрибуци ашаа һэн, тэрээниинь зуун жэлэйшье торшо соо түлэжэ диилэхагүй һэмди. Хэрбээ, Германиин национал-социалистическэ бэшэ байгаа һаань, тэрээндэ Англи һайнаар хандаха һэн гэжэ һанаашалгаар өөрынгөө һанаае заһаһанай хэрэг үгы. Тиихэдэ, Германи хадаа национал-социалистическэшье бэшэ байгаа. Тэрэ үеын Германи хадаа английска гүрэнэй деятельнүүдэй найдуулгануудта этигэһэн байна. Версальска договорой хэдэн зуугаад пунктнуудые харахада, эдэ пункт бүхэнь Германиие доромжолон баһамжалаһан байгаа гэжэ таанар мэдэнэт. Энэ договорой результат хадаа гуйраншалалга ба аюулта муухай хүдэлмэригүйдэлгэ байгаа, тиихэдэ манай арад болбол үлэсхэлэн үхэлдэ дайрагдаһан байна. Энэ хадаа Германида, бэеэ хоролон алалгын тоологдошогүй олон болоһон үе байгаа. Һүүлэй хоёр жэл соо бэеэ хороложо үхэһэн немецүүдэй тооe абабал, дайнай бүхы үе соо алуулагдаһан американцануудай тооe үлүүлһэн байна. Манай зорилго хадаа Англитай, мүн Францитайшье хэлсээ хэхын тула, Германиин политикые хизаараалалга байһан юм. Юрдөө бидэнэр юунһээ арсаагүй бибди? Ажабайдалһаа арсанабди гэжэ нэгэшье германска правительство мэдүүлжэ шадахагүй, тээд бидэнэр, национал-социалистнууд энээниие, хэхээшье, хүсэхэгүйм-най мэдээжэ.

Англичанууд ба Французуудай хэрэгүүдтэнь хамааралсаха һанаашалга, — Гитлер хэлэнэ, — намда хэзээдэшье байгаагүй. Хэрбээ Центральна Европын арадуудай судьбагай түлөө ба зүүн Европын судьбагай түлөө англичанууд харюусаха гэжэ мэдүүлхэ англичанай мүнөө олдоо һаань, бидэнэр немецүүл хадаа Палестина ба Египтын арадуудай судьбагай түлөө. мүн Индиин арадуудай судьбагай түлөө харюусахабди гэжэ мэдүүлжэ ба хэлэжэ шадахабди гэжэ эдэ господанарта хэлэхэһээ бэшэ юумэн намдэ һанагданагүй. «Манай хилэнүүд Рейнээр гарана — энэ хадаа ойрынхинь гээшэ гээд, «манай хилэ Висла дээрэ байна» гэжэ англичанинай мэдүүлхэдэнь, би ингэжэ харюусажа шадаха байнаб: «Господин, Темзэдээ бусахаа яарагты. Үгы хадатнай, танай хилэ бэдэрэлгэдэ би туһалажа шадаха байнаб».

Дайнай зорилго тухай английска гүрэнэй деятельнүүдэй мэдүүлгэ дээрэ тогтохо зуураа, Гитлер хэлэнэ: „Хэрбээ тэдэнэр, арадуудай сүлөөгэй түлөө тэмэсэхые хүсэнэбди гэжэ мэдүүлдэг юм һаа, Англи болбол, угайтхадаа, өөрынгөө арадуудта сүлөө олгожо, болхотой жэшээ харуулажа шадаха һэн. Хэрбээ танай зорилго хадаа дайнда эсэс табиха гэһэн байгаа һаа, таанар тэрээниие эхилэхэ ёһогүй байгаат, юуб гэхэдэ, бидэнэр болбол энээниис Англиин хүсэһэн дээрэһээ дайлалданабди. Нүгөө талаһаа, бидэнэр болбол газарай баялигай зүбөөр хубаагдатар, энэ баялигые хубаалгада һайн дурануудаараа зүбөөр эхилэжэ оротор, дайнууд үргэлжэлхэ гэжэ һананабди. Энэ хадаа хэгдэжэ шадагдаха һэн байгаа. Хэрбээ манай зөөри хогшолые хулуугаагүй һаань, тэхэрюулхэ гэхэ ямаршье хэрэг байхагүй байгаа.

Англи хадаа мир байгуулахаа хүсэнэгүй, энээниие бидэнэр үсэгэлдэр һайса дуулаабди. Энээнэйнь түлөө англичануудта ондоо хэлээр харюусахабди гэжэ би өөрынгөө талаһаа мэдүүлэһэн байнаб, тэдэнэр, энээниие ойлгохо байна. Франци болбол дайн сэрэгэй тэдэ английска һужэрөөгшэдэй албанда ороо, тээд энэ хэрэгэйнь Германиие дайраха байһан дээрэһээ, мүнөө Франци хадаа Англиин тэрэ гэмшэлтэ замаар ябаха болоо гээшэ гэжэ бидэнэр шаналнабди. Нэгэ фактһаа — манай капитуляциһаа ондоо юншье болоо жо шадаха гэжэ би мэдүүлнэб. Англи гурбан жэл соо сэрэг хэхээр бэлэдхэлтэй гэжэ намда хүн хэлэнэ. Англиин сэрэг соносхоһон үдэр би болбол табан жэл соо сэрэг хэхээр бэлэдхэхые маршал Герингдэ приказ үгэһэн байнаб. Энэ хадаа сэрэг 5 жэл соо үргэлжэлхэнь гэжэ минии айһан ябадал бэшэ, энэ хадаа 5 жэл болоодшье байхада би капитулировалахагүйб гэһэн удхатай байна. Бидэнэр ямар хохидол үзэнэбибди, энэ хадаа ямаршье удхашанартай бэшэ. Шиидхэхы удхашанарань хадаа эсэсэй илалта болоно. Францида нэгэ жэл соо дунда зэргээр 120 мянган хүнүүдые татадаг байхадань, жэл соогоо 350 мянган хүнүүдые татадаг ба 50 шахуу дивизитэй, 36 миллион хүнзонтой орон хадаа сэрэгэй талаар 10 үдэр соо бутасохигдоһон байна».

Һүүлдэнь, Гитлер болбол одооной дайнда Германиин илаха байһанда найданхай байһанаа мэдүүлбэ.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Центросоюзная, 19. Телефоны: отв. редактора—3-44, отв. секретаря—3-23, отд. партийной жизни—7-55—2 зв., сельхозотдел—7-55, отдел кадров—5-07.

Типография НКМП БМАССР. Бурглавлит №1814